

MUNDUTIK ONDARROARA

Ondarroako portuko murala amaitzeko, herritarren iritzia jakin nahi du Lianek

 KULTURA / Xabier Izaga Gonzalez

Ondarroako portuan mural ikusgarri bat egin dute, baina amaitu gabe dago. Lian artista katalanaren azken ideia gauzatu da: “Homage to those lost at sea”. Itsasoan galdutakoen omenezko artelan erraldoia. Eraikineko hormatzarra betetzen duen itsasoaren erdian, salbagailu bat ageri da, eta murala amaitzeko, egilearentzat lan honetan oso garrantzitsua izango den elementu bat gehitzea falta da: herritarren parte hartzea. Hori jasotzeko, proposamen bi jendarteratu ditu, haien gaineko iritzia artelanean islatuko baititu.

Herritarren iritzia behar du, baina Ondarroan ez ezik, munduan zehar ere parte hartu nahi duten guztiei eskaini die horretarako aukera. Edonola ere, ondarroarrei berariaz helarazi dizkie proposamenak “Udalbarriak” herriko Udalaren hedabidearen bidez, bertan euren iritzia eman dezaten. Eta Lianen proposamenak hasi dira erantzunak jasotzen. Abenduaren 6ra bitartean biltzen dituenak murala amaitzeko baliatuko ditu, horrela ahalik eta jende gehienak parte hartu dezan.

PROPOSAMENAK

Bozeto banatan aurkeztu ditu bere proposamenak, bertan agertzen diren irudi biren gaineko interpretazioa eskatzeko. Dioenez, jendeak ez du bietako bat aukeratu behar, baizik eta irudiok zer iradokitzen dioten eta zer agertzea nahi lukeen esan, baita zergatik ere.

Atxondon bizi da Lian, baina azkenaldian Ondarroan ematen ditu asteko egun gehienak,

Atxondon bizi da Lian, baina Itsas Garraio eta Alturako Arrantzako ikasketak egiten ari da Ondarroan. Han, eraikin bateko horma eskaini zioten eta mural ikusgarri bat egin du itsasoan hildakoen omenez. Amaitu gabe dago, ordea, herritarren iritzia artelanaren elementu garrantzitsua izango baita.

Ondarroako portuko muralaren prozesuko fase bi.
MURALES LIAN

ikasketak direla eta. Herri horretako Portuko Ranpi kultura eta aisia guneko lagunek horma bat eskaini ziotenean bururatu zitzaion herritarrek bere artelanean inplikatzeari. Nahi duena margotzeko esan zioten eta berak pentsatu zuen nahiko lukeela muralak, Ondarroako portuan bertan egonda, itsasoan hildakoak eta desagertutakoak gogortzeko balio izatea.

«Jendeak zer pentsatzen duen jakin nahi dut», dio, «herritarron iritzia jaso, horman zer ikusiko den denon artean erabakitzeko».

Lehenengo proposamenean, Coca-cola botila bat ageri da itsasoaren erdian, eta haren barruan mezu bat. «Elementu horrek desio bati egiten dio erreferentzia, noraez utzitako mezua», azaldu du artista katalanak.

Bigarrenean paperezko itsasontzi bat dago, hori ere itsas olatu artean, eta haren kroskoan Mikel Etxaburu ondarroarraren olerki baten pasarte bat irakurgai. «Paperezko itsasontzia izanik», jarraitu du Lianek, «nolabaiteko prekaritatea sumatzen da itsasontzian, baina aldi berean oinarritzko gauzekin zerbait sortu eta horrekin itsasortzeko abilezia ere nabari da».

Lianen instagram kontuaren bidez edo facebooken iruzkin bat utziz parte har daiteke: [@muralesslian](#) eta [muralesslian](#), hurrenez hurren.

BERE ARTEA, MUNDUAN ZEHAR

Urte berezi honen hasieran, covid-19aren pandemia baino lehentxoago GAUR8rekin hitz egin zuenean, Kanarietan zegoen artista, ohi bezala mural bat egiten. Azken hila-beteotan, ordea, ez da Euskal Herritik atera, azaldu beha-

**Nahi duena margotzeko esan zioten eta berak
pentsatu zuen nahiko lukeela muralak,
portuan bertan egonda, itsasoan hil eta
desagertu direnak gogoratzeko balio izatea**

**Proposatzen dituen irudi biren gaineko
interpretazioa eskatu du Lianek, jendeak esan
dezala irudiek zer iradokitzen dioten eta
muralean zer agertzea nahiko lukeen**

rik ez dagoen egoera dela
eta.
Lian, funtsean, «*street ar-
tist*» bat eta emakumea da.
Ameriketako Estatu Batuetan

Mezu bat Coca-cola
botila baten barruan,
Lianen lehen
proposamena.
MURALES LIAN

sortu bazen ere, katalantzat
du bere burua, Euskal He-
rrian bizi den katalana da.
Gustuko du mugimendu so-
zialen inguruan mugitzea,
horiek baitira bere sorkun-
tzaren zutabe nagusiak.
Mundu osoko bazter ugaritan
topa daitezke berak egindako
muralak, bere artea mundu
osoko hormetan zehar ba-
rreiatuta.

Leitzako Atekabeltzan ma-
rraztu zuen murala mundu-
ko ehun onenak hautatzen
dituen zerrenda sonatu bate-
an sartu zuten iaz. Australian
jakin zuen bere lana sailka-
pen horretako 46. postuan
zegoela, mural bat egiteko

deitu baitzuten, eta bertan
urte hasieran izan ziren sute-
ek inguratuta egon zen.

Pandemiaren ondorioz, be-
raz, mugikortasuna galdu du,
munduko edozein kontinen-
tetan lan egiteko bidea ema-
ten zion mugikortasuna, ale-
gia. Hala ere, Ondarroako
portuko muralak erakusten
duenez, horrek ez du esan
nahi geldirik dagoela. Ezta
portuko murala margotzeari
ekin aurretik ere; izan ere, On-
darroako Arrantza Eskolan goi
mailako ikasketak egiten
dihardu, Itsas Garraioa eta Al-
turako Arrantza, hain zuzen.

Goiza, beraz, Arrantza esko-
lan ematen du, eta arratsalde-
an ere badu zereginik, euskal-
tegian, Ondarroan bertan. Ezin
esan, gainera, ez duela atarra-
menturik atera, GAUR8rekin
euskaraz jardun baitu hasiera-
tik. Egunero ere horrela saia-
tzen dela dio.

ESKERRAK BADAKIGUN IGERI EGITEN

Ateak asmatu ziren
paretak zeharkatzeko,
giltzak ateak ixteko
eta itsasoak,
giltzak haraxe botatzeko.
Eskerrak badakigun igeri
egiten.
Giltzak urpetik
berreskuratzeke,
ateak zabaldu
eta paretak zeharkatzeko,
atzera begiratzen
dugunean
itsasoaz baino ez
gogoratzeko.

Mikel Etxaburu
("Zu zara orain txoria"
Elkar, 2011)

Bigarren proposamena, paperezko itsasontzia. MURALES LIAN